

Makurre i ɗerewel nakə Piyer a watsa aye Məfələkwe

Piyer a watsa ɗerewel na, a ndo mæpe mædzal gər neheye ma gəma zlam ka dala i Roma ta diye i tsakay ada ta diye i bəzay i mbəlom i Azi nakə tə zalay anəke Turki aye. Nəteye mandza eye mə dəma andza mbəzlew hay hərwi nəteye ndo mæpe mædzal gər hay ka Yesu (1.1; 2.11). Ta zəba fataya andza ndo hay bay, tə dəsawa fataya parasay kəriye ada tə gawatay ɗəretsətseh.

Piyer a watsa hərwi məvəlatay gədaŋ ka mæpe mædzal gər ada ka wu nakə tə pa faya mædzal gər aye, a vəlatay gədaŋ ka mændze andza ndo neheye Mbəlom a pala tay aye.

Piyer a watsa a ndo neheye mede tay andza i bəba tətə tay hay sa bay ada andza i ndo tay hay sa bay (1.13–2.4). A ɗatay ha a ndo mæpe mædzal gər hay ka Yesu (2.4-10). Ta sliye məsəmay naha a wu neheye mawura bo aye (1.3, 13, 21; 3.15).

Mbəlom a lətse ahaya Yesu abəra ma mədahaŋ. Mədok i ndo mæpe mædzal gər hay na, neŋgeye (4.12-19). Ma mændze mə walaŋ i ndo hay na, mawuɗe bo, məhəne ha gər nəte ta nəte a bo, faya ma lakiye tay ha ndo məkalay kame a ndo hay, gawla hay ada ta hawal i ndo siye hay ka tsəved ŋgwalak eye (5.1-7; 1.22–2.3). Slala i mændze andza nakay na, faya ma ɗateye ha a ndo i bəra hay ta

sliye faya mætsede tay a ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu bay.

Mætsike me

¹ Maa watsa derewel nakay na, neŋ Piyer, ndo i maslaŋ i Yesu Kæriste. Na watsakum naha a nækuroom ndo i Mbælom neheye ka ŋgænum gær kuye kuye, nækuroom anæke mandza eye madurlon eye hay ka dala i Poŋtus, ka dala i Galat, ka dala i Kapados, ka dala i Azi ada ka dala i Bitini aye.

² Kurre ahæl niye 6a Mbælom a sær wu nakæ ma giye hærwi kurom aye. A pala kurom na, mata tare ndo ŋgay hay ta gædaŋ i Mæsæfære ŋgay hærwi ada kâ ræhumay ha gær a Yesu Kæriste hærwi ada tâ gwatsaka fakuma bambaz ŋgay. Niye na, ka tærumeye tsædaŋŋa kame i Mbælom.

Mbælom mâ sækah ha mæpe fakuma ŋgama hal-adzay ada mâ vëlakum zay kame kame.

Mbælom ma vëlakweye sifa nakæ ma ndæviye bay aye

³ Zambadækway a Mbælom, Bæba i Bøy Maduweŋ kway Yesu Kæriste hærwi ka gækway mæ bo. Hærwi niye a vëlakway sifa wedeye tæ hælai i Yesu Kæriste hærwi nakæ Yesu Kæriste a lætsew abæra ma mædahaŋ aye. Hærwi niye ka særakwa ha ka lætsakwaweye abæra ma mædahaŋ dærmak. ⁴ Ka særakwa ha ka hutakweye wu nakæ ŋgwalak eye Mbælom ma vëlakweye a nækway ndo ŋgay hay aye mæ mbælom. Wu niye ma ndziye na, huya. Ma nasiye bay, ma kuliye andza guzer bay. ⁵ Nækuroom neheye ka pum mædzal gær kurom ka Mbælom aye na, Mbælom faya ma tsæpiye kurom ta gædaŋ ŋgay hærwi ada ndo hay tebiye tâ sær ha parakka,

ahəl nakə məndzibəra ma ndəviye na, Mbəlom ma təmiye kurom ha.

⁶ Hərwi niye ɲwasum haladzay. Kwa tadə faya ka sumeye dəretsətseh ta tsəved wal wal a həlay tsekweɲ bəbay na, ɲwasum haladzay. ⁷ Kwa gura nakə ma nasiye bəbay aye na, ndo hay tə zlawə, tə pawə na a ako hərwi mədze ha neɲgeye lele daw. Andza niye dərmaḱ məpe mədzaḱ gər kurom nakə ka pum ka Mbəlom aye na, a ze gura ada ta dziye ha dərmaḱ. Mədze niye faya ta dziye kurom ha aye na, hərwi ada t̄a ɲgatay a mədzaḱ gər kurom nakə ka pum ka Mbəlom aye na, ka dzalum ha tə dərəv kurom peteh. Hərwi niye, ahəl nakə Yesu Kəriste ma maweye na, ndo hay ta dəsḱakumeye ha gər, ta zambadakumeye, ta vələkumeye məzlaḱ. ⁸ Kwa ka ɲgatumay a Yesu Kəriste tə dərə kurom zuk bay bəbay na, ka wudum na tsiy. Kwa ka ɲgatumay anəke bay bəbay na, ka dzalum ha faya. Hərwi niye dərəv kurom maraha eye ta məɲgwese haladzay, ndo ma sliye faya matəkəre bay tebiye. ⁹ Ka hutum məɲgwese niye na, hərwi Mbəlom ma təmiye kurom ha. Nakay na, magogoy i mədzaḱ gər kurom nakə ka pum ka Yesu aye.

¹⁰ Ahəl niye na, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom ta rəzlay a gər a mapəle ma kəkay nakə Mbəlom ma təmiye tay ha ndo hay aye. Wu niye lele eye Mbəlom a gwad ma vələkumeye na, ta datay ha a ndo hay kurre. ¹¹ Məsəfəre i Kəriste nakə mə dərəv tay aye kə datay ha kurre, a gwadatay: Kəriste ma siye dəretsətseh, ma dəba eye na, ma hutiyə mədəslay ha gər nakə ndo hay ta dəsḱay gər aye. Ndo i masḱaɲ i Mbəlom neheye ta pəla hərwi ada t̄a sər ha wu neheye ma giye bo na, ahəl waray

ada ma təriye na, ma kəkay. ¹² Mbəlom a datay ha ka bo abəra, mata ɲgatay a wu neheye na, nəteye bay. Ane tuk na, wu niye hay na, i kurom. Anəke ndo neheye faya ta dəkumeye ha Labara Ɗɣwalak eye na, ta tsikakum wu neheye. Tə tsikakum na, ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədəŋŋa eye nakə Mbəlom a sləraw mə mbəlom aye. Kwa gawla i Mbəlom hay bəbay a satay məsəre wu neheye hay dərma.

Ndo hay ta ge wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye

¹³ Hərwi niye, ləvum ha bo ta mədzal gər kurom na, ka mäge məsler i Mbəlom. Gumay metsehe a bo kurom lele, pum mədzal gər kurom ka ɲɣwalak i wu nakə Mbəlom ma vələkumeye pat nakə Yesu Kəriste ma maweye aye. ¹⁴ Gəsumay me a Mbəlom huya andza wawa neheye tə gəsawatay me a bəba tay hay aye. Ahəl niye, ka sərūm bazlam i Mbəlom zuk bay na, ka pumay bəzay a wu nakə lele bay aye. Anəke kâ mum a dəma sa bay. ¹⁵ Mbəlom nakə a zalakum kâ tərūm ndo ɲgay hay aye na, neŋgeye tsədəŋŋa. Nəkurom dərma tərūm tsədəŋŋa mə wu nakə faya ka gumeye tebiye. ¹⁶ Hərwi tə watsa mə Derewel i Mbəlom, a gwad: «Tərūm tsədəŋŋa, hərwi neŋ tsədəŋŋa.*»

¹⁷ Ahəl nakə faya ka dūwulumay me a Mbəlom aye na, ka zalawumay Bəba. Kə ge andza niye na, rəhumay ha gər. Mede kurom mâ ge lele a həlay nakə nəkurom ka məndzibəra aye hərwi neŋgeye a ge sariya a ndo na, ka wu ɲgay nakə a ge aye. ¹⁸ Ka sərūm ha Yesu ka mbəda kurom ahaya tsəlök abəra mə kule i bəba kurom neheye a ge ɲgama bay ta tətikakum aye. A mbəda kurom ahaya abəra mə

---

* **1:16** Levitik 19.2.

kule niye na, tə wu nakə andza suloy ma nasiye aye bay. ¹⁹ Ane tuk na, a təma kurom ahaya na, tə bambaz i Yesu Kəriste nakə a ze wu hay tebiye aye. Neŋgeye a ndzəkit bo na, andza vo'ar i təḅaŋ wawa eye nakə tə kəday a Mbəlom mənese kwa tsekweŋ andaya faya bay tebiye. ²⁰ Kurre ahəl niye Mbəlom kə ge məndzibəra zuk bay aye na, ḅa kə zla na. Ka mandəve i məndzibəra nakə anəke ma ndəviye aye na, Mbəlom a ḅakum ha parakka, hərwi ada mā təma kurom ha. ²¹ Ka dzalum ha ka Mbəlom na, hərwi ŋgay nakə a təma ahaya abəra ma mədahaŋ ada a vələy məzlaḅ aye. Andza niye, ka pum mədzał gər kurom na, ka Mbəlom ada ka sərūm ha neŋgeye ma təmiye kurom ha.

Wuḍum bo

²² Ka tərūm tsədaŋŋa na, hərwi nakə ka rəhumay ha gər a wu neheye deḅek Mbəlom a ḅa ha aye ada ka wuḍum siye i ndo neheye faya ta pay bəzay a Mbəlom aye. Faya na gwadakumeye: Wuḍum bo huya tə dərev kurom tsədaŋŋa peteh. ²³ Sərūm ha, ka wum bo weḅeye na, ta gədaŋ i bazlam i Mbəlom nakə ma vəliye sifa a ndo hay ada ma nasiye ḅaḅa bay aye. Ka tərūm Wawa i Mbəlom nakə ḅaḅa neŋgeye ma mətiye bay aye. Neŋgeye na, andza nəkway neheye ka mətakweye aye bay. ²⁴ Tə watsa mə Derewel i Mbəlom na, a gwad:
«Ndo hay tebiye ta ndzəkit bo na, andza guzer.

Məle tay a ndzəkit bo andza məvurze.
Guzer kə kula na, məvurze ŋgay eye a kalawa.

²⁵ Ane tuk na, bazlam i Mbəlom na, ma ndziye ka tor eye.†»

---

† 1:25 Ezay 40.6-8.

Bazlam i Mbəlom niye na, Labara Nḡwalak eye nakə tə đakum ha aye.

2

Mbəlom a pala kurom na, hərwi ada kâ tərüm i nḡgay

¹ Hərwi niye zlum na mənese abəra mə đərev kurom, kâ vumatay gər a ndo hay bay, đərneh mâ ge mə bazlam kurom sulo bay, kâ gum đəre ka wu i ndo hay bay, kâ nḡgəlumay bəzay a ndo bay.

² Tərüm na, andza wawa ndəriz. Nətəye na, ta wudə məse wah pat pat. Andza niye, nəkurom đərmak wudum bazlam i Mbəlom pat pat hərwi ada kâ gəlum ada Mbəlom mâ təma kurom ha tebiye. ³ Andza niye dedek, hərwi tə watsa, tə gwad: «Ka ndzakum Bəy Maduweŋ Mbəlom na, neŋgeye lele.*»

Ndo məpe mədzal gər hay na, nətəye i Mbəlom

⁴ Həndzədum ka təv i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste. Neŋgeye na, kwar nakə ma vəliye sifa aye. Ndo hay tə kal ha, tə gwad mə gər tay neŋgeye wu nakə ma giye nḡgama bay aye. Duh neŋgeye na, kwar lele eye nakə Mbəlom a zla, a ze kwar hay tebiye.

⁵ Nəkurom đərmak, tərüm andza kwar neheye ta sifa aye hərwi ada Mbəlom mâ həl kurom, mâ đəzl ha gay nakə Məsəfəre ma ndziye mə đəma aye. Ma təriye kurom ha ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye hərwi ada kâ gumay məsler tə đərev kurom peteh. A yay a gər andza niye hərwi Yesu Kəriste. ⁶ Hərwi niye tə watsa mə Derewel i Mbəlom, Mbəlom a gwad:

---

* 2:3 Dəmes hay 34.9.

«Tsənum! Na zla ŋwalak i kwar nakə ta dɛzliye ha
gay aye,

na piye na a gəma i Siyoŋ.

Na dɛzliye faya gay ga.

Ndo nakə kə dzala ha aye na,

wuray ma dzəmiye na dɛdɛ sa bay.†»

⁷ Nəkurom neheye ka dzalum ha aye, i kurom
na, wu ŋwalak eye. Ane tuk na, hərwi ndo neheye
ta dzala ha bay aye na, andza niye təbey. Hərwi tə
watsa mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad:

«Kwar nakə ndo madɛzle gay hay tə zla, tə kal ha aye
na,

azlakwa ŋwalak i kwar nakə ta dɛzliye ha aye
dɛh.»

⁸ Tə watsa mə Derewel i Mbəlom sa na, tə gwad:

«Kwar niye na, ndo hay ta ndəfiye faya sik.

Hotokom nakə ndo ta dɛdɛye hərwi ŋgay aye.‡»

Ta ndəfiye faya sik na, hərwi nakə ta kərah
bazlam i Mbəlom aye. A ge bo andza nakay na,
hərwi ka madazlay na, a say a Mbəlom andza niye.

⁹ Nəkurom na, slala nakə Mbəlom a zla aye.
Nəkurom ka tərūm ndo neheye tə vələway wu a
Mbəlom neheye ta geye məsler a Bəy bagwar aye,
nəkurom na, slala nakə Mbəlom a pa na hərwi ŋgay
aye. Nəkurom na, slala i Mbəlom i ŋgay eye ŋgay.
A zalakum, a həla kurom ahaya abəra ma ləvoŋ,
a pa kurom a dzaydzay ŋgay nakə a ze kwa wu
hay tebiye aye hərwi ada kâ dūm ha wu neheye
bagwar eye a ge aye. ¹⁰ Ahəl niye na, nəkurom ndo
i Mbəlom hay bay. Ane tuk na, anəke nəkurom ka

---

† 2:6 Ezay 28.16. ‡ 2:8 Zəba mə Dəmes hay 118.22; Ezay
8.14. Ndo hay ta dɛdɛye faya hərwi ta kərah mədzal ha ka bazlam
i Mbəlom, ada ma ta ndzatay a gər nakay.

tərūm ndo ŋgay hay. Ahəl niye na, ka gumay mə bo a Mbəlom bay. Ane tuk na, anəke na, ka gumay mə bo, ka təmum na tuk.

Tərūm ndo məgay məsler a Mbəlom

¹¹ Dzam ga neheye na wudā kurom haladzay aye, m̄a m̄atsakum gər bay, nəkurom ka m̄əndzibəra na, mbəlök hay, gay kurom andaya kanaŋ bay. Hərwi niye neŋ faya na gakumeye amboh, wu neheye lele bay a say a bor i bo kurom aye na, k̄a gum sa bay. Hərwi slala i wu neheye aye na, ta nasiye ha m̄əsəfəre kurom.

¹² Anəke nəkurom na, mandza eye mə walaŋ i ndo neheye t̄ə sər Mbəlom bay aye. Gumay metsehe a m̄əndze kurom lele huya hərwi ada kwa tad̄ə ta tsik fakuma wu nak̄ə lele bay aye na, ta ŋgateye a wu neheye lele faya ka gumeye pat pat aye ada ta zambad̄eye a Mbəlom pat nak̄ə ma deyeweye ka t̄əy aye.

¹³ Nəkurom neheye ka wud̄um Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste aye na, r̄əhumay ha gər a ndo neheye faya ta l̄əviye m̄əndzibəra aye. R̄əhumay ha gər a b̄əy bagwar eye nak̄ə a l̄əva ndo hay tebiye aye. ¹⁴ R̄əhumatay ha gər a b̄əy i dala neheye b̄əy bagwar eye a pa tay ha aye. A pa tay ha na, hərwi ada t̄a gatay d̄əretsətseh a ndo neheye faya ta giye wu nak̄ə lele bay aye ada ta zambad̄ateye a ndo neheye faya ta giye ŋgwalak aye. ¹⁵ A say a Mbəlom na, gum wu nak̄ə ŋgwalak aye hərwi ada ndo i mat̄ərakahaŋ hay, nəteye neheye t̄ə sər wuray bay faya ta ŋgəlākumeye b̄əzay aye, t̄a d̄ərəzl̄ ka bazlam. ¹⁶ Tərūm na, andza ndo neheye nəteye t̄ə l̄əva gər tay aye. Ane tuk na, ka

dzalum anəke nəkurom ka ləvum gər kurom, ka slumeye faya mäge mənese na, andza niye bay. Ndzum məndze i ndo məgay məsler a Mbəlom hay. ¹⁷ Rəhumatay ha gər a ndo hay tebiye, wudum siye i malamar kurom neheye faya ta pay bəzay a Yesu aye. Dəslumay ha gər a Mbəlom, rəhumay ha gər a bəy bagwar eye dərma.

Pumay bəzay a mede i Yesu Kəriste

¹⁸ Neŋ faya na tsikakumeye a nəkurom neheye faya ka gumeye məsler i ndo siye hay aye, rəhumatay ha gər a ndo i gay kurom hay. Rəhumatay ha gər tə dərev kurom peteh. Kā rəhumatay ha gər na, a ndo neheye faya ta gakumeye ŋgwalak aye dekdek tsa bay. Rəhumatay ha gər kwa a ndo neheye faya ta gakumeye wu nakə lele bay aye. ¹⁹ Hərwi niye tadə ka səmumay naha a dəretsətseh nakə faya ta gakumeye kəriye hərwi ka pum mədzal gər kurom ka Mbəlom aye na, lele. Kwa tadə ka gum wuray bay na, niye na, wu nakə a yay a gər a Mbəlom aye. ²⁰ Tadə ka gum mənese, ada tə ndaḅa kurom faya na, kwa tadə ka səmumay naha a dəretsətseh na, mata zambadakum na, way? Ane tuk na, tadə tə gakum dəretsətseh hərwi ŋgwalak nakə ka gum aye ada ka səmumay naha na, ka gum niye na wu nakə lele a yay a gər a Mbəlom aye.

²¹ Mbəlom a zalakum hərwi mäge andza nakay. Hərwi bo i Yesu Kəriste eye tə gər ŋgay kə sa dəretsətseh hərwi kurom. Neŋgeye a dākum ha tsəved hərwi ada kā pumay bəzay andza i ŋgay. ²² Neŋgeye na, kə ge mənese dāda bay tebiye, kə vay gər a ndəray dāda bay. ²³ Ndo hay ta tsadāy,

ane tuk na, neŋgeye kə tsadətay a dəma bay. Tə gay dərətsətseh na, kə gwad ma gateye a dəma sewed a ndo hay bay. Duh a vəlay ha bo ŋgay a həlay a Mbəlom nakə ma ŋgəniye ha sariya ta dedek aye. ²⁴ Yesu Kəriste, bo ŋgay eye kə zla na mezeleme kway ka gər ŋgay, ta dar na ka mayako mazləmbada eye hərwi ada mezeleme mâ ləva kway sa bay andza nakə a sla faya mələvay gər a mədahaŋ hay sa bay aye. A ge andza niye na, ada kâ ndzakwa ma məndze nakə a yay a gər a Mbəlom. Mbəlak neheye tə gay aye na, kə təma kurom ha. ²⁵ Ahəl niye nəkurom ka tərūm andza təbaŋ neheye faya ta dzədziye aye. Ane tuk na, anəke na, ka mumaw, faya ka pumay bəzay a ndo nakə ma tsəkuriye kurom ada ma tsəpiye məsəfəre kurom aye.

3

Məndze i hasləka hay ta ŋgwas tay hay

¹ Andza niye, nəkurom ŋgwas hay dərma kway way mâ rəhay ha gər a zal ŋgay. Tadə ka gum andza niye na, zal kurom neheye ta dzala ha ka bazlam i Mbəlom bay aye na, ta mbədiye ha dərev tay. Kwa ka tsikumətatay bazlam i Mbəlom bay bəbay na, ta dzaliye ha ka Mbəlom hərwi mede i ŋgwas tay nakə lele aye. ² Zal kurom hay ta zəbiye ka mede kurom na, lele tsədəŋŋa mənese andaya bay ada faya ka rəhumətatay ha gər lele. ³ Kâ ndədikum gər ka malembədə bo tsa bay: Andza matərde gər, kəgəbay malembədə bo ta zele, ta dasay hay məpe a həlay, kəgəbay məpe ka bo peteked neheye tə le haladzay aye. ⁴ Duh məle kurom mâ zəbaw

na, abəra mə dərev kurom hay. Zlum ɲgatay ada rəhum ha gər kurom, hərwi slala i məle niye na, ma nasiye dāda bay, a yay a gər a Mbəlom hal-adzay.

⁵ Ahəl niye ɲgwas məpe mədzał gər hay ka Mbəlom ta lambad bo tay na, andza niye. Nəteye na, ta rəhawatay ha gər a zal tay hay. ⁶ Sara a gawa na, andza niye, a rəhaway ha gər a zal ɲgay Abraham. A zalaway «bəy maduweɲ ga.» Tadə faya ka gumeye wu lele, ka dzədzarumeye a wuray kwa tsekweɲ bay na, anəke nəkurom ka tərūm dem ɲgay hay.

⁷ Nəkurom hasləka hay dərmak ndzum ta ɲgwas kurom ta mədzele fataya. Sərūm ha, nəteye na, bəle eye hay. Rəhumatay ha gər hərwi sifa nakə Mbəlom ma vəliye kəriye na, ma vəliye a nəkurom ta nəteye dziye. Ka gum andza niye na, ahəl nakə ka duwulumay naha me a Mbəlom aye na, ma tsənakumeye na.

Ləvum bo hərwi dəretsətseh

⁸ Mandəve i bazlam ga anan na ndəvakumeye naha: Nəkurom tebiye ndzum na, mədzał gər kurom nəte, sakumay naha a bo mə walaɲ kurom nəte nəte, wudum bo mə walaɲ kurom nəte nəte hərwi nəkurom ta malamar hay. Gumatay ɲgwalak a ndo mekeleɲ eye dərmak, rəhumatay ha gər dərmak. ⁹ Kâ mum ha sewed tə sewed bay. Tadə ndoweye kə tsadəkum na, kâ tsadumay a dəma bay. Duɲ gwadumay: «Mbəlom mâ pa fakaya ɲgama.» Hərwi Mbəlom a zalakum na, ka mäge andza niye hərwi ada kâ hutum ɲgama ɲgay. ¹⁰ Tə watsa mə Derewel i Mbəlom, tə gwad:

«Tadə ndoweye a say mändze nakə lele aye
 ada a say mändze ma mənɟwese na,
 kutoŋ mâ ɟər ha mətsike wu nakə lele bay aye
 ada mâ ɟər ha mədəse parasay ka ndo.

¹¹ Mâ ɟər ha mäge mənese tebiye, mâ ge ɟɟwalak
 d̄uh,
 mâ pəla tsəved nakə ma vəliye mändze zay mə
 walaŋ i ndo mekeləŋ eye hay aye.

¹² Hərwi Mbəlom faya ma tsəpiye ndo neheye faya
 ta giye ɟɟwalak aye.

Faya ma tsənatay na maduwule me tay.
 Ndo neheye faya ta giye mənese aye na, a say
 mənɟatatay bay.* »

¹³ Tadə nəkurom faya ka pəlume ye mäge ɟɟwalak
 tə d̄ərev kurom peteh na, ndoweye nakə ma
 ɟakumeye sewed aye na, way? ¹⁴ Kwa tadə faya
 ta ɟakumeye d̄əretsətseh hərwi wu neheye ɟɟwalak
 aye faya ka ɟumeye na, Mbəlom ma piye fakuma
 ɟɟama hərwi niye. Kâ dzədzarumatay a ndo ne-
 heye faya ta ɟakumeye sewed aye bay, d̄ərev mâ
 ye fakuma abəra bay. ¹⁵ Duh pum mädzal ɟər
 kurom na, ka Kəriste nəte ɟɟweŋ, neŋgeye Bəy
 Maduweŋ kurom. Ndzum nəkurom maləva bo
 eye huya məmbədətay faya a ndo neheye ta tsətsah
 fakuma, ka pum mädzal ɟər kurom ka Yesu Kəriste
 hərwi mey aye. ¹⁶ Dumatay ha na, ta ləfedede eye,
 rəhumatay ha ɟər d̄ərmak. D̄ərev kurom mâ ndza
 na, tsədəŋŋa huya, hərwi ada, kwa tadə ndo hay
 faya ta tsikiye wu nakə lele bay aye fakuma, horoy
 ma gateye hərwi faya ta tsədəkumeye ka mede
 kurom ka tsəved i Kəriste ɟɟwalak eye.

* **3:12** Dəmes hay 34.13-17.

¹⁷ Tadə a yay a gər a Mbəlom andza niye na, sum dəretsətseh hərwi wu neheye lele faya ka gumeye đuh tə bəmalə nakə ka sumeye dəretsətseh hərwi wu neheye ka gumeye lele bay aye.

¹⁸ Yesu Kəriste, bo ŋgay eye tə gər kə mət sik nəte hərwi mezeleme kurom hay. Neŋgeye nakə mənese andaya faya bay aye, kə mət hərwi ndo neheye faya ta giye mezeleme aye hərwi ada mâ həl kway ka təv i Mbəlom. Ta kəd na, ane tuk na, Məsəfəre Tsədaŋŋa eye kə mbəl ha. ¹⁹ Ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədaŋŋa eye niye na, a ye a datay ha bazlam i Mbəlom a məsəfəre neheye nətəye ma daŋgay aye. ²⁰ Məsəfəre niye hay na, neheye ahəl niye ta təma bazlam i Mbəlom bay aye. Mbəlom ka həba tay ha haladzay, kə gəs dərev ahəl nakə Nuhu a lambad kwalalaŋ i yam aye. Ndo neheye ti ye a dəma aye na, nətəye hala bay. Mbəlom a təma tay ha abəra ma yam na, nətəye tsamahkar tsa. ²¹ Yam niye a đa ha na, madzəhuđe ndo hay nakə ta dzəhuđiye tay ha a yam aye. Mata təme kurom ha na, madzəhuđe niye, ma təmiye kurom ha abəra mə mezeleme. Ta dzəhuđiye kurom ha na, andza nakə ka barawum ka bo abəra ndəluđ aye bay. Ka tsətsahakweye ka Mbəlom na, mâ barakway na mezeleme abəra mə dərev. Madzəhuđe nakə ta dzəhuđiye kway a yam ma təmiye kway ha aye na, hərwi Yesu Kəriste nakə a lətsew abəra ma mədahaŋ aye. ²² Yesu Kəriste kə tsal ka təv i Mbəlom, neŋgeye mandza eye tə həlay i məndaŋ i Mbəlom. Neŋgeye bəy ka gər i gawla i Mbəlom hay ada ka gər i wu neheye ta gədaŋ eye tebiye.

4

Mbəlom mâ t̄ara b̄ay kurom

¹ Ka s̄arakwa ha Yesu K̄ariste k̄a sa d̄arets̄atseh haladzay. H̄arwi niye n̄akurom d̄armak ndzum mal̄ava bo eye m̄ase d̄arets̄atseh, h̄arwi ndo nak̄a k̄a sa d̄arets̄atseh haladzay aye na, ma giye mezeleme sa bay. ² Madazlay an̄ake a h̄alay nakay n̄akurom mandza eye ka m̄andzib̄ara na, mede kurom mâ yay a ḡar a Mbəlom. Bor i bo mâ ge b̄ay ka ḡar kurom bay. ³ Ka ndzum ah̄el niye haladzay ka m̄age wu neheye ndo neheye t̄a s̄ar Mbəlom bay, ta wud̄a m̄age aye. An̄ake na, d̄a k̄a gum sa bay. Ah̄el niye na, ka gawumay metshe a bo kurom bay, n̄akurom s̄al̄ak eye hay, ka kwayum, ka gawum magurlom haladzay m̄ande ha wu m̄anday, ka sawum guzom, ka d̄aslawumay ḡar a kule nak̄a ma nasiye ha bazlam i Mbəlom mapala eye.

⁴ An̄ake na, ndo neheye t̄a s̄ar Mbəlom bay aye t̄a gawa wu neheye na, k̄a ndzawum ta n̄ateye sa bay. T̄a ŋgatakum andza niye na, a gatay h̄ar̄b̄ab̄akka, t̄a tsad̄akum. ⁵ Ane tuk na, pat mekeleŋ Mbəlom ma l̄atsiye tay ha kame ŋgay h̄arwi ada t̄a d̄a ha wu nak̄a t̄a ge aye. H̄arwi neŋgeye mal̄ava bo eye m̄agatay sariya a ndo neheye n̄ateye t̄a d̄are aye ada a ndo neheye ta m̄at aye d̄armak. ⁶ H̄arwi ndo neheye t̄a m̄at, ah̄el niye n̄ateye ka m̄andzib̄ara aye na, Mbəlom k̄a gatay sariya andza i ndo neheye tebiye a gatay aye. Ah̄el nak̄a t̄a m̄at aye na, K̄ariste k̄a ye k̄a d̄atay ha Labara Ŋgwalak eye h̄arwi ada t̄a ndza andza Mbəlom.

M̄andze i ndo m̄ape m̄adzal ḡar hay m̄a walan̄ tay

⁷ A zaw hala sa bay mändzibəra ma ndəviye. Hərwi niye ndzum tsezlezleñje, gumay metsehe a bo kurom hərwi ada kâ slum faya mađuwulay me a Mbəlom. ⁸ Wu nakə bagwar eye a ze wu hay tebiye aye na, mawuđe bo. Wudum bo nəte nəte mə walañ kurom huya tə dərev kurom pe-teh, hərwi kwa tadə «mezeleme andaya mə walañ kurom haladzay bəbay na, ka pəsumeye ha a bo.*» ⁹ Ndo hay ta ye naha a gay kurom na, təmum tay ha ta məñgwese lele, kâ gum fataya magum bay. ¹⁰ Mbəlom kə gakum ñgwalak tə wu hay wal wal. Kə vəlay kwa a way gədañ ka mäge wu hay wal wal, ka madzəne ha siye i ndo hay. Kwa way mâ ge ta tsəved eye lele. ¹¹ Tadə Mbəlom a vəlay a ndoweye gədañ i mətsike bazlam na, mâ tsik bazlam nakə a yaw abəra ka təv i Mbəlom aye. Tadə Mbəlom a vəlay a ndoweye gədañ i madzəne ndo hay na, mâ dzəna ndo hay ta gədañ i Mbəlom. Gum andza niye hərwi ada ndo hay tâ zambaday a Mbəlom ka gər i wu hay tebiye hərwi Yesu Kəriste. Neñgeye na, məzlađ eye ada gədañ eye ka tor eye. Amen!

Məse dəretsətseh hərwi məpe mədzal gər ka Yesu

¹² Dzam ga neheye na wudə kurom haladzay aye, dəretsətseh neheye faya ka sumeye na, mâ gakum wadəñ wadəñ bay. Wu neheye tə ndzakum a gər hərwi məde ha ka pum mədzal gər kurom ka Mbəlom ta dedək. Ka dzalum andza a yaw fakuma wedeye bay. ¹³ A həlay nakə nəkurom mə dəretsətseh aye na, ñgwasum hərwi ka təmum dəretsətseh i Kəriste. Ñgwasum andza niye, hərwi

---

* **4:8** Zəba ma Dzeke hay 10.12; Yakuba 5.20.

ada pat nakə ka ɲgatumay a məzlaḅ ɲgay tə dəre kurom aye na, ka hutumeye mənɲwese bagwar eye a ze wu hay tebiye. ¹⁴ Tadə ndo hay faya ta tsadakumeye hərwi nəkurom ndo i Kəriste hay na, Mbəlom ma piye fakuma ɲgama. Tadə faya ka sumeye dəretsətseh andza niye na, Məsəfəre i Mbəlom nakə gədan eye a ze wu hay tebiye aye ma ndziye tə nəkurom. ¹⁵ Tadə ndoweye mə walaɲ kurom faya ma siye dəretsətseh hərwi nakə a ge mənese, agəna a kəd ndo, agəna a kəla, agəna a pa tay ha ka bo ndo hay na, slala i dəretsətseh niye na, lele bay. Mā ge andaya andza niye mə walaɲ kurom bay. ¹⁶ Ane tuk na, tadə faya ma siye dəretsətseh hərwi nakə nənɲeye ndo məpay bəzay a Yesu Kəriste aye na, horoy mā gay bay. Mā gay naha sişə a Mbəlom dūh hərwi ndo hay tə zalay ta məzele i Kəriste aye.

¹⁷ Həlay nakə Mbəlom ma ɲgəniye ha sariya a ndo hay aye na, kə husaw. Ma lahiye məgatay sariya na, a ndo ɲgay hay təday. Kə ge ma lahiye məgakway sariya a nəkway ndo ɲgay hay təday na, ada i ndo neheye ta dzala ha ka Labara Nɲwalak eye bay aye na, kəkay? ¹⁸ Tə watsa mə Dərewel i Mbəlom, tə gwad:

«Tadə ndo məpe mədzal gər ta təmiye tə mawura bo eye na,
ada mata ndzatay a gər a ndo i mezeleme hay na, mey?†»

¹⁹ Kə ge andza niye na, ndo neheye faya ta siye dəretsətseh hərwi a yay a gər a Mbəlom aye na, tā ge ɲgwalak huya. Ta gəray ha məsəfəre tay tebiye a

---

† 4:18 Dzeke hay 11.31.

həlay i Mbəlom nakə a ge tay ha aye ada ma giye wu nakə a tsik aye huya.

5

Məndze i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu

¹ Anəke na, neŋ na tsikatay naha a madugula neheye mə walaŋ kurom aye. Neŋ dərmak na, madugula eye andza nəkurom. Na ŋgatay a dəretsətseh i Yesu Kəriste. Neŋ tə nəkurom ka hutakweye mede a təv i məzlaḅ i Kəriste nakə Mbəlom ma bəziye ha aye. Hərwi niye faya na gakumeye amboh: ² Gumatay gər a ndo i Mbəlom neheye a pakum a həlay aye lele. Gumatay gər lele andza nakə ndo mətsəkure gənaw ma gatay gər a təbaŋ ŋgay hay aye. Gumatay gər tə dərev kurom peteh andza nakə a say a Mbəlom aye bəna andza nakə ndo hay tə gakum faya kutoŋ aye bay. Vəlum ha dərev kurom ka məge məsler nakay tebiye, kâ gum hərwi nakə faya ta vəlakumeye faya suloy aye bay. ³ Kâ ləvum tay ha ndo neheye Mbəlom a pa tay ha a həlay kurom aye ta gədaŋ bay. Duh na, pumay bəzay a mede nakə lele aye ada mâ dātay ha tsəved nakə ta pakumeye bəzay lele aye. ⁴ Tadə ka gum andza niye na, pat nakə Yesu Kəriste ndo məgakway gər tebiye, ma deyeweye na, ma vəlakumeye magogoy nakə ma ndziye ka tor eye, a ze wu hay tebiye aye.

Mətsike me a zləm a ndo məpe mədzal gər hay tebiye

⁵ Nəkurom gawla hay, rəhumatay ha gər a madugula hay. Neŋ faya na tsikakumeye a nəkurom tebiye, rəhumay ha gər a bo nəte nəte

mə walaŋ kurom. Dzənum bo nəte nəte mə walaŋ kurom hərwi tə watsa mə Derewel i Mbəlom, tə gwad:

«Mbəlom ma kərahiye ndo neheye ta dəslay ha gər a bo aye,

ane tuk na, ma vəliye ŋgama a ndo neheye tə həna ha gər aye.* »

⁶ Hərwi niye rəhum ha gər kurom kame i Mbəlom hərwi neŋgeye gədaŋ eye ka gər i wu hay tebiye. Ka gum andza niye na, ma səka hiye kurom ha a həlay nakə a say aye. ⁷ Gərūmay ha mədzal gər kurom tebiye a həlay ŋgay hərwi neŋgeye ma gakumeye gər lele.

⁸ Tsəpum bo kurom, ndzum tsezlezleŋŋe lele. Hərwi Fakalaw ndo mənə dəre kurom faya ma həhaliye andza zıl nakə ma ŋgərəziye, faya ma pəliye wu mənday aye. ⁹ Kâ dzədzarumay bay, ndzum bəŋbəŋ ma məpe mədzal gər nakə ka pum ka Mbəlom aye. Sərum ha kwa ka waray ka məndzibəra, malamar kurom hay faya ta siye slala i dəretsətseh nakay. ¹⁰ Dedək nəkurom faya ka sumeye dəretsətseh anəke. Məndze tsekweŋ ma dəba eye na, Mbəlom nakə faya ma gakweye ŋgwalak huya aye ma lambadiye kurom ha, ma vəlakumeye gədaŋ. Ma vəlakumeye gədaŋ ka məndze bəŋbəŋ ka gər i wu hay tebiye. A zalakum na, hərwi ada kâ yum mata ndze tə Kəriste ma mədəslay gər ŋgay nakə ta dəslay ka tor eye. ¹¹ Neŋgeye na, gədaŋ ŋgay ma ndziye ka tor eye. Mâ təra andza niye!

Mandəve i bazlam

* 5:5 Dzeke hay 3.34.

¹² Madzəna ga ka məwatsakum naha dərəwel nakay na, Silas. I ga na, neŋgeye malamar dedek eye ka tsəved i Mbəlom. Na watsakum naha dərəwel nakay na, məvəlakum gədaŋ ada hərwi məgwadəkum na, ta dedek Mbəlom kə gakway ŋgwalak andza nakə na tsikakum aye. Kâ gərūm ha ŋgwalak i Mbəlom niye bay.

¹³ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye nəteye kanaŋ ma Babilon, Mbəlom a pala tay ha andza nəkurom aye, ta tsikakum naha me. Markus wawa ga, kə tsikakum naha me dərma.†

¹⁴ Gəsum həlay a bo nəte nəte mə walaŋ kurom ta məgəse bo təmbolok təmbolok lele, mađa ha na, ka wudum bo.

Mbəlom mâ vəlakum zay a nəkurom neheye mə həlay i Kəriste aye tebiye.

---

† **5:13** Ka Piyer Babilon na, wuzlahgəma i Roma. Wawa ga: Andza məgwede Markus gawla i Piyer, a wuđa na andza wawa ŋgay.

Dzam Wedeye New Testament in Merey

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Merey

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Merey

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

024cb559-a7ea-5bd1-9dc9-f33abc74bfec